

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Darabos-utca 7. szám. — Telefon 4.2. szám.
Hirdetések árszabás szerinti vételnek felel.

I. évfolyam. 62. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Péntek, augusztus 9.

AZ ÉLELET

vajmi sokszor hasonlították össze már a géppel. Az oly elnevezések, mint írógép, emberi gép, élő gép nagyon kedveltek, nagyon szokásosak. A mennyiben a gép mechanikus berendezés, az ember itesttel összehasonlítani nem lehet. A jegec feloltható, s ismét tömörülhet, míg az élőlénynek előbb kell pusztulnia és csak azután oszolhat fel. A másik fogalom: erógép, szintén nem helytálló.

Az élő lénynek az a különös sajátsága, hogy felépül és lassan elhervadva feloszlik s az elejéhez visszatér, s úgy, mint a dobott kő is fel és le száll, vagy mint a nyúl saját röppályáját betutja.

A természettudomány mindinkább arra a meggyőződésre jut, hogy az égnek egész kara a hozzátartozó földdel együtt csak átmeneti alapját képezik a kozmikus anyagok ama parányinak, melyek fejlődési pályájukon haladva, visszatérnek abba a rejtélybe, amelyből kiindultak volt.

Vannak bizonyos meghatározott fizikai, kémiai, elektromos, magnetikus, de mindenekelőtt vitális tulajdonságok és folyamatok, melyek az életet jellemzik, bevezetik, folyamatban tartják, befejezik; oly folyamatok, melyek éppen vitálisak lévén, természettani folyamatokban és laboratóriumaink körében szokásos méreteikben analógiát nem találnak.

A sokszor használt oly kitételek, mint például vitális energia, különleges energia, az élet folyamát meg nem magyarázzák. Eppen csak annyit mondhatunk, hogy habár ez a vitális különleges energia a legalacsonyabb fokú élőlényben is foglalkozik, annál különbözőbb, minél különfélebb az élő szövetek alkotása, minél magasabb fokú az életnek külső megnyilvánulása. De az a valami, ami ezeket a természettani, kémiai sibi. erőket megindítja, pályájukon megtartja, ellenőrzi s az élet különböző jellemtulajdonságaira és nyilvánulásaira nézve maradandóvá válik, ami tehát az élet lényegét képezi, az mindig ismeretlen fog előttünk maradni.

Minél tovább halad a természettudomány, annál nagyobb az űr, amely az erőt és az erő készletét, az élet világát az anyag világától elválasztja.

A természettudomány bebizonyította, hogy a természettani, vegytani, elektromos, magnetikus erők elválaszthatatlanok, hogy nyilvánulásaikban sokszorosán egymásba olvadók, de azért az életben bepillantást tennünk nem engedett és ma is csak azt kell bevallanunk, mint idég, hogy: Nem tudunk semmit.

Öntik az ágyukat

Auffenberg Móricz hadügyminiszter pár héttel ezelőtt kétszázötven milliót kért acélágyukra, de Lukács László a közös minisztertanácsban a közös hadügyminiszter követelését «visszautasította.» Ez a visszautasítás nem hozta zavarba Auffenberg urat. A hadügyminiszter egész természetesen találta Lukács László ellenkezését. A magyar miniszterelnök abban az időben az alkotmánycsíny nyomán kerekedett országos háború gástól megijedt s úgy érezte, hogy a kedélyek lecsillapítására tennie kell valamit, amivel a haza szolgálatára körül érdemeket szerezhet magának. — Auffenberg állotta a tréfát s vállalta a szerepet, hogy Lukács Lászlónak módot és alkalmat ad érdemek szerzésére. Amikor az ország háború gása tetőpontját érte el, Auffenberg előléltta negyedmilliárdos követeléssel, de jó előre megengedte Lukács Lászlónak, hogy a követelést visszautasíthassa. És Lukács egy hűhöz illő gesztussal csakugyan visszaverte Auffenberg támadását, melyet a nép zsebe ellen intézett. Miért lepődött volna meg tehát a hadügyminiszter Lukács hősiességén, mely előre megszégyenített komédia volt? Hivatásos műbirkozók csinálnak ilyen játékokat: előadás előtt megállapodnak, hogy ki lesz ma a győztes, de a birkozást ennek ellenére egész komolyan végzik a cirkusz porondján. — Azonban az engedélyezett győzelem kötelezettséggel jár: a mai győzelem ára, hogy holnap más részére kell átengedni a győzelmet.

Mi nem vettük komolyan Lukács diadalát. Tudtuk és megirtuk, hogy Auffenberg ugyanúgy jár el, mint Montecuccoli, aki a kormányok tudta és beleegyezése nélkül rendelte meg az első Dreadnoughtot s a magyar kormány arról az intézkedésről csak akkor értesült, mikor meghívták a hajó vízrebocsátási ünnepélyére. S készen lévén a hajó, természetes, — hogy a delegációk utólag megszávták az ötvenmilliót költséget. Auffenberg a Montecuccoli példáját követi; megállapodott a Skoda-gyárral

az acélágyuk szállítása dolgában, de fizetni majd később fog. Skodának szívesen hiteleznek, örömet szelítanak a hadügyminiszternek részletfizetésre, mert tudják, hogy az adós minden összegre jó. De tudnak még egyebet is. Tudják, még pedig kétségkívül a jól informált hadügyminisztertől, hogy a kormányok rég hozzájárultak már az acélágyuk költségeihez s ha egyelőre vissza is utasították azokat, ez csak formáság, előre megbeszélte taktika, melynek az a veleje, hogy Lukács László és Auffenberg megállapodnak abban, hogy mindenki azt hiszi a másik fél jóváhagyásával, ami neki tetszik. Hogy a két cselekedet ellentmond egymásnak, az nem baj. A lényeg, hogy Lukács is, Auffenberg is, sőt még Skoda is megkapja a magáét.

Az acélágyuk tehát készülnek s Magyarország fizetheti a milliókat. Milyen nagyra voltak a közös minisztertanács után a diadalukkal! S ma, alig pár héttel e fényes diadal után Auffenberg Móricz Pilsenből megízeni Lukács Lászlónak, hogy legutolsó kihallgatása alkalmával megszerezte a korona hozzájárulását ahhoz, hogy a Skoda-gyárnál a kormányok megkérdése nélkül beszerezze a tűzérség ágyuszerkezését. De Lukács László azért még mindig nagy hős! Ő visszautasította a hadügyminiszter követelését s a miniszterelnök azt hiszi, hogy ezzel eleget tett kötelességének. Mi köze ahhoz, hogy Auffenberg a koronához fordul s a koronától kéri azokat az ágyukat, melyeket a magyar kormány «megtagadott» tőle. Alkotmányos államban lehetetlen volna ilyesmi. De hát Magyarország alkotmányát Lukács megfojtotta. Auffenberg már csak Lukács példáját követi.

Makulatura papiros kiló- és mázsánként eladó Darabos-utca 7. sz. a kiadóhivatalban.

Református püspök

a zsidó territoriális szervezetben
Baltazár Dezső dr. levele.

Szabolcsi Miksa, az Egyenlőség című hetilap szerkesztője néhány héttel ezelőtt omzgalmat indított Zangwil Izrael elnöke alatt működő Ito (Jewish Territorial Organisation) támogatására. A mozgalom lényege és célja az, hogy független terriortiumot szerezzen az üldözött orosz zsidók számára. A magyar zsidóság lelkesen fogadta a kezdeményezést s — amint már az «Uj Debreczen» is megírta — a mozgalomhoz a magyar szabadelvűség legkiválóbb keresztény vezetőférfia, Baltazár Dezső debreczeni püspök is csatlakozott, aki a következő érdekes levelet intézte az Egyenlőség szerkesztőségéhez:

Tekintetes Szabolcsi Miksa urnak, ugyis, mint az Ito igazgató tagjának. Igen tsizelt szerkesztő ur! Amint az Ito mozgalom lényegével megismerkedtem, úgy érzem, hogy az az odisszeá, amelyet a világörténelem a zsidósággal járat, az utolsó fejezetéhez érkezett el. Ehhez egy új Mózes kellett, olyan, mint Zangwil. A zsidó kolonizálás kérdését ő terelte helyes mederbe. Azon az uton, amelyet ő mutatott, kiszabadulhatnak az egyiptom ifogságból azok a zsidók, akik ürrhetetlennek találják magukra nézve a kulturátlant, vagy kulturált országok kereszténytelen gyűlöletét. Függyelemmel kísérem a cionista mozgalmat; szép volt ez is, mint minden ábránd, amely át tud szöni egykét szívárványsugarat a nemzeti öntudat jövődjébe. Bizonyára termékenyítő volt a leikekre, de nem volt benne semmi realitás, amely a szabadtás kérdését törvényes alapra vinné. Hiszen céljának a kivitele előtt ott állott áttörhetetlen sziklafalként az egész keresztény világ féltékenykedése és ha kell, fegyveres hatalma. A kolonizáció is csak részleges megoldás. Nincs benne vonzó momentum, csak annak való, aki a börtön helyett szívesen vállal akármít. Az Itóban én, ha szabad azt a szót belevinni a mozgalomba, a kolonizálás stílusát, koncepcióját látom és bizom is sikerében, különösen ha Zangwil lesz a földi tűzszlop. Ő mondta a bécsi kongresszuson, hogy Londonban vannak keresztény tagjai. Utat nyit tehát ez nekem is ahhoz,

Nemzeti Orfeum és Kabaret
Petőfi-tér 9. A vasútállomással szemben.

Teljesen új társulat! Világvárosi attrakciók
Naponta új bohózatok.
Kezdeté 9 órakor. Belépő-díj 1 korona
Számos látogatásért esedez az Igazgatóság.

hogy az újabb filantróp mozgalom igénytelen támogatóinak sorába lépjenek. Legyen szabad tehát szerkesztő urnáit, mint a magyar propaganda vezetőjénél bejelenteni, hogy az Ito pörtoló tagja iközé belépek. Jogot nem kérek, de kötelességeket ilyen nagy emberbaráti célért szívesen vállalok. Debreczen, 1912. augusztus 1. Teljes tisztelettel kész szolgálja: Balthazar Dezső dr. református püspök.
Balthazar püspök levele országosan nagy föltűnést keltett.

Lesz-e pénzük Urbánéknak?

Bajban Debreczen környékének vasutépítése.

A Magyar Vasuti Forgalmi r. t. folyó év iközgyűlésén elhatározta, hogy a jövőben költségkibocsátással szerzi meg a vasuti műveleteihez szükséges nagy tőkeösszegeket. Eleinte úgy tervezték, hogy a folyó év első felében mintegy husz millió korona 4 és fél százalékos kötvény kerül kibocsátásra s hogy a kibocsátást a társaság bankárja és egyik főérdekeltje, a Wiener Bank-Verein fogja intézni, és hogy a műveletben szerepe lesz a csoport svájci képviselőjének, a Basler-Handelsbanknak is. Ebben az ügyben június hó végén és július hó elején folytak is tárgyalások, amelyeknek vezetése céljából Urbán Adolf a társaság vezérigazgatója Bécsben is járt. A tárgyalások azonban nem vezettek eredményre, mivel a Wiener Bank-Verein vezetősége a jelenlegi pénzügyi viszonyokat egyáltalában nem látja megfelelőnek ilyen nagyszabású művelet elintézésére, annál kevésbé, mivel ez a művelet egy eddig még be nem vezetett címlet bevezetése; s az ilyenfajta műveletek még kedvező pénzügyi viszonyok mellett is nehézségekbe ütköznek.

Miután azonban a Magyar Vasuti Forgalmi r. t.-nak vasutépítkezési célokra — főleg a Debreczen környéke vidékkelőzatának kiépítésére — feltétlenül több millió koronára van szüksége s ezt az összeget a jelen viszonyok mellett más módon (folyószámla kölcsön, lombardirozás) ugyszólván lehetetlen megszerezni, az igazgatóság más pénzforsráshoz folyamodik. Ugy értesülünk, hogy Urbán vezérigazgató már meg is indította a bizalmas tárgyalásokat egy pénzcsoporttal.

A Wiener Bank-Verein és a Basler Handelsbank is — bár inkább csak az elv kedvéért — részt vesznek majd a konzorciumban. A komoly tárgyalások az ősz legelején fognak megkezdődni.

Modern és a legjobb Villamos berendezések
rendelje meg
FÖLDVÁRI-nál
üzleti telefon 168
gyári telefon 816
Tanuló felvétetik.

Rendőri ellenőrzést a lebujsokban!

Csnios kis eset történt a minap a hírhedt Telegdy-«fürdőben.» Debreczennek ebben a speciális nevezettségében. Mert Debreczen sok mindenről híres. Híres a Telegdyről is, ahol a prostitúció a legszeméremtelenebbül folyt állandóan. Ebben a «fürdőben» történt, hogy egy magasabb rangú állami tisztviselő, aki jóhiszeműleg kereste fel ezt a lebujs, — t. i. fürdeni akart — a «fürdőben» fejelettel drága pésztkőves gyűrűjét. Mire visszatért, a gyűrűnek se híre, se hamva nem volt. Feljelentést tett tehát a rendőrségen az «ismeretlen tettes» ellen.

A rendőrségnek ebből a feljelentésből egészen szép konzekvenciákat lehet levonni. Ellenőrizni kell a lebujsokat, ellenőrizni a legnagyobb mértékben, akár mint zugszállodák, fürdők, vagy kocsimák szerepeljenek látszólag. Elvégre nem tudhatja mindenki, hogy a «fürdő» elnevezés alatt szereplő hely mi is voltaképpen? Hogy nem tudja, arra példa a mi vasuti főtisztviselőnk esete, aki egész jóakaróan fürdött iment a Telegdybe.

Igaz, hogy a kevésszámú debreczeni rendőrség szinte tehetetlenül áll ellenőrzés tekintetében. És ez nem a rendőrség, hanem a város hibája! Azt azonban elvárhatja a tisztességes polgárság, hogy a rendőrség, hamár kivüle eső okokból nem tudja ellenőrizni a töméntelen lebujs, — ahol szabálytalanságot tapasztal, irgalmatlanul járjon el. Nem fog ártani egy kis szigor. Az a csekély számú ellenőrző közege, amely derék főkapitányunk rendelkezésére áll, csakis úgy felelhet meg feladatának, ha a véletlenül kiderített visszaéléseket példásan fogja megtorolni a rendőrség.

A régi egyforintosok és új kétkoronások.

A régi egyforintosok bevonása és az új kétkoronások kibocsátása körül valóságos irodalom fejlődött ki az alatt a pár hónap alatt, amióta a csere processus folyik. Pro és kontra vitatják a monarchia összes gazdasági lapjai, vajjon az új veretek kisebb ezüst értéke, de ugyanaz a vásárló képessége nem csökkent-e a nemzet ivagyon, avagy gyarapodásnak nevezhető-e az, hogy az ötveretessel az állam mintegy 18—19 millió korona nyereséghez jut a szinezüst révén? Hogy melyiknek van igaza, nem érdemes vitatni, mert alighanem így áll az eset, hogy egyiknek is igaza van, a másiknak is, viszont azt is elmondhatni ép oly meggyőződéssel, hogy egyiknek sincs igaza. Ez esetben pusztán arról lehet szó, hogy eddig X. métermázsányi ezüstnek enny ivásárló képessége volt, míg ezentul ugyanannyi métermázsányi ezüstnek több vásárló képessége lesz. Ezuttal tehát senki sem veszített a vásáron, míg az állam, — nevezük ezuttal pénzügyminiszternek — nyert rajta 18 millió koronát, — adja isten egészségére.

A dolog azonban nemzetgazdasági szempontból sokkal érdekesebb, mint

hinné az ember, mert a helyzet az, hogy itt megint szemben állunk az a régi és divatjából is kimult középkori szokással, ami különösen a kis német fejedelemségeknél volt divatban annak idején, de még a tizenhatalcadik század elején is, és a mit köznyelven «pénzrosszabbodás»-nak neveztek a nemzetgazdászok akkor is, most is. Azok ugyanis, de mér a frank dinasztiaéknál is megfigyelhetjük, egyszerűen úgy segítettek a pénzügyi bajokon, hogy a forgalomban levő pénzvereteket egyszerűen levonták, sulyban megcsontkították, az értékét azonban továbbra is oktrojálva, a pompás művelet révén gazdagodtak a feleslegből.

Tisza lovakat kap és a vonat egy órát késik

Tegnapelőtt este a Csabán keresztül Budapest felé haladó személyvonat 9 óra 30 perc helyett 11 óra 21 perckor érkezett be a szalontai állomásra. A vonat a rendes menetrendi időben indult ki a nagyváradi indóházból, hogy egy pár perc után visszainduljon. Aztán megállott, ideoda tolatott és végre egy negyedóra után véglegesen megindult. A negyedóra alatt egy teherkocsit kapcsoláltak a vonat után. Mindenki azt hitte, valami igen fontos szállítmányról van szó, amely nem tűrhet halasztást. A közönségünk amugy is túltürelmes, mit tehetett egyebet, — minthogy belenyugodott a negyedóra késésbe. Alig haladt azonban a vonat egy pár kilométert, amikor Cseffáig ért és itt újra megállott. A mozdonyt kikapcsolták a kocsisorból, hátulról újra hozzacsatolták s megindították, de csak az utolsó teherkocsival.

A már türelmetlen utasokkal teletömött vonat pedig állt közel egy félórát, amikor újra visszatért a lokomotív, egyedül. Egy pár rossz máj emberben hamarosan megfordult a gondolat: hogy Tisza Istvánnak nagyon közel van ide a birtoka és aligha nincs összefüggés a késés és e között. Nem tévedtek; a kalauz a fél óra után magyarázatát adta a veszteglésnek... Tisza István cséffai birtokán ugyanis nyaraló vendégek vannak, a Bethlen Pál gróf két drága fia. A gróffiókák unatkoztak talán s erre a papájuk utnak indított sürgősen két ponti lovat. A lovakat Nagyváradon adták fel — az alatt a negyedóra alatt — és Cseffán adták le az alatt a félóra alatt, amíg az utazó közönség akár megpukkadhatott volna. Az állomáson a türelmetlen gróffiókák várták a lovakat és ezért kellett azonnal leadni a szállítmányt. Cseffán, ha Tisza István akarja, sőt, ha két kis vendége akarja, megáll félórát is a vonat és kiadják a teherárukat még tíz órakor is. Kérem, ez a mi finom, nyugati életünk, melyben egyedül az marad vizsgálásnak, hogy Tisza angoljai például azóta rég bevették volna az ilyen basának a fejét...

Ügyes, 14-15 éves fiu, lapunk nyomdájába tanulóul felvétetik.

Osztrák huncutság

Hólabda nyáron

Debreczent és egész Északkeletet ismét elárasztották hólabda-szelvényekkel. Ezuttal a cipőipar terén akarja megnyomortítani a magyar! M. Schöngut Wien, III., Marxer-gasse 38. sz. alatt levő cég. Hogy miképpen történik a szedelges, azt elmondja maga a kereskedő felhívásában. Ime: «Ön egy törzsszelvényért 1 korona 50 fillért fizetett. Azután küldtem önnek ezt az egész szelvényfüzetet. — Ezen szelvényfüzet második oldalának jobb felén 3 szelvényt talál.

Kérem, szakítsa ki ezen szelvényeket és adja el őket darabonként 1 korona 50 fillérért rokonainak, barátainak, avagy egyéb ismerőseinek. Ezt igen könnyű szerrel eszközölheti, — mert mindenki szívesen fog egy szelvényt vásárolni.

Mint mondtam, minden egyes szelvényt 1 korona 50 fillérért ad el és így az utárvétellel beszédett 4 korona 50 fillér önnek egészen megtérül.

Ezen szelvényfüzet második oldalának bal felére ön ezután beírja 3 vevőjének pontos címét és lakhelyét. Ezen vevők mindegyike kap tőlem szintén 4 korona 50 fillérért ugyancsak utárvétellel egy ilyen szelvényfüzetet, mint ez és ha mind a három vevő az utárvétet megfizette, önnek haladéktalanul egy pár körülrirt, tetszése szerinti cipőt küldök.

Tehát összes kiadásai egy pár ilyen cipőért tényleg csak 1 korona 50 fillért, azaz egy korona ötven fillért fognak kitenni.»

Nem fűzünk e sorokhoz sok kommentárt. Hangsúlyozzuk azonban, hogy önrzetes magyar iparos nem ülhet fel ennek az osztrák gyárosnak, mert ezzel csak ipartársait nyomortítja meg.

HIREK.

Iddogálni a föltámadásig

nem is lehet rossz és ez bizonyosan igen sok vérbőlű magyar temperamentum vágya lehet. Lám, egy vidám életű aradi ember is ezzel az óhajással zárta le örök pihe-nésre hunyt szeméit, hogy iddoggáljon a föltámadásig.

Utolsó akaratát egy névjegyre írta föl s ez az akarat kétségkívül az volt, ami vig kedélyét egész életén át egyensúlyban tartotta: pipázni, iddoggálni a föltámadásig.

El is rendelte végakarataképpen, hogy koporsójára tegyenek egy szál rózsát, egy üveg gyoroki vörös bort, egy zacskó szüzdohányt és a makrapapáját.

Hát ilyen podgyászszal is kevés ember indult a másvilágra és bizonyosan igen sok lelkirokonoságu ember akad még itt a magyar földön, ak ihelyesnek és célszerűnek tartja a halottnak e gondoskodását, amelyre minden jóízű magyar temperamentum csak azt mondhatja:

— Adj' Isten egészségére!

Abba mér csakugyan nincs joga beleszólni senkinek, hogy ki hogyan akarja megtenni az utat ama tulsó partig a koporsójában.

Ha van ezen a gyötrelmekkel vert földön egy kis hely, ahol mindenki a maga ura, ahol mindenki szuverén és senki parancsa alá nem tartozik, ez a hely kétségkívül: a koporsó.

És az is természetes, hogy a halál gondolatával pajáskodó ember lehetőleg úgy gyekszik a koporsójában berendezkedni, a hogy az életben legjobban érezte magát. Ami velünk a síron túl történik, azt senki sem látja előre. Ki tudja hátra hasznát vesz a különböző lélek ama kis földi javaknak, amelyeknek itt bőséggel vette hasznát és élvezte örömeit.

Abba sincs joga senkinek sem beleszólni, hogy valaki, akinek a lábai alatt már véget ért az élet mesgyéje, milyennek képzei el a maga számára ama csöndes pihenést, amely mindenkre elkövetkezik.

De amikor elolvassuk a híret, — hogy egy okos, kedves, népszerű magyar ember bort csapoltat a koporsójába is és iddogálni akar föltámadásig, akkor megint arra gondolunk, hogy hogyan tudna a magyar helyesen gondolkodni az életéről, mikor a haláláról is furcsán gondoskodik.

— **Állította a tenyerét.** Vig István 19 éves suhanc forgópisztolyra tett szert. Ma délelőtt aztán löni is akart a pisztolylyal, természetesen a vele való bánásmóddhoz nem értett. Így történt, hogy lövöldözés közben a saját tenyerét lötte át. A mentők a kórházba szállították. Valószínű, hogy azé a kéz amputálása fog szükségessé válni.

— **Elfogott tolvaj.** A debreceni rendőrség sikerült fogást csinált a kézkereket Varga Erzsébet négyudvari születésű, 18 éves cselédleányt, aki dr. Sauerwald Jánosné ezredorvos nejétől egy 150 korona értékű gyémánt gyűrűt és egy ezüst órárt ellopott. A tolvaj nő bevallotta tettét, mire a rendőrség letartóztatta.

— **A balta.** Nagy István 13 éves baltával fát aprított, közben megcsuszott a keze és a balta a lábába szaladt, egyik ujját levágta. A mentők beszállították a kórházba.

— **Az elveszett pénztárca.** Szatmári Józsefné a Rákóczi-utcán elvesztette a pénztárcáját. Az ismeretlen tettes ellen, aki a tárcát megtalálta, de vissza nem adta, feljelentést tett.

— **Öngyilkos gazdálkodó.** Szatmárceke községben tegnap este idős Kónya József gazdálkodó az istállóban egy gerendára felakasztotta magát. Azonban a nagy súly alatt a kötél leszakadt és Kónya leesett, mielőtt folytán vérzést kapott és néhány perc múlva meghalt. Hozzáértő elől mindig emlegette, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt öngyilkos lesz. Temetésére az engedélyt megadták.

— **Fiatal bűnös.** Molnár Jánosné sziszahetényi lakosnő feljelentést tett a csendőrségen, hogy tegnap ismeretlen tettesek, amíg ő a mezőn volt, bemészték a lakásába és onnan az égyben levő 120 korona pénzt ellopják. A csendőrség rövidesen kézkereket a tolvajt Molnár János személyében, aki beismerte a lopást és a pénz nagy részét vissza is adta. A fiatal csemete ellen megindították az eljárást.

— **A föltámadásig!** Gyöngyössy Rezső festőművész, Munkácsy Mihálynak ifjúkori barátja Aradon 62 éves korában meghalt. Gyöngyössy tíz évvel ezelőtt megbetegedett és azóta Nikolics Döme aradi ügyvéd szőlőjében lakott s természetes humoráért mindenki szerette. Az elhunyt koporsójába Nikolics Döme ügyvéd két szivart, szüzdohányt, pipát és egy üveg vörös bort tett és egy névjegyre ezt írta: «Igyék és pipázzék a feltámadásig!»

— **Szerencsétlenség kordás közben.** Nagy Mihály kőmörői gazdálkodó gabonáját hordta a cséplőgéphez. A megrakott szekérről egy kiséb árkon akart keresztül hajtani, de vesztére, mert a szekér felbillent s ő oly szerencsétlenül zuhant le, hogy mind a két lába eltört.

— **Két ujj — 10.000 korona.** Az amerikai Ohio állambeli Alliance-ban Lee D. Stevens, a Mc. Casry Register Co. gyárában más hírájából eredt szerencsétlenség következtében két ujját elvesztette. A baleset után kártérítést követelt a társulattól, az azonban csak igen csekély összeget ajánlott fel. Bepörölte tehát a társulatot, amelyet a bíróság a napokban megtartott tárgyalás alkalmával 2000 dollár (10.000 korona) kártérítés kifizetésére kötelezett.

— **Fölggyújtotta a házat.** Gelejen egy jómódu parasztagazda, Horváth Mihály biztosította az egyik biztosító társaságnál a községben levő két házát. A két ház a héten ismeretlen okból kigyuladt és földig égett. Horváth azonnal megakart kapni az öt ezer koronát, ennyire volt biztosítva a két ház és fölment az eljárásigra bizonyítványt. Ezt azonban nem kapta meg, mert a csendőrség kinyomozta, hogy miért támadt a tűz. Megállapította, hogy Horváth maga gyújtotta fel a házat, hogy az 5000 korona biztosítási összeget megkaparhassa. Horváth ellen a főszolgabíróság megindította az eljárást és az esetről jelentést tett a kir. ügyészségnek.

— **Egy ó-római lakodalom.** A régi római köztársaságban a házasságkötések (confarreatio) nagy ceremóniával jártak. A leányok rendszerint korán, 13—17 éves korukban mentek férjhez. Amikor a törvényesen megengedett legalacsonyabb életkor a befejezett 12-ik életév volt, mégsem tar tozott a ritkaságok közé, hogy már 11, sőt 10 éves leányok is az oltár elé léptek. A férjvélásztási jog a szülőköt illette és olykor megessett, hogy a fiatalok a házasság előtt még nem is ösmerték egymást. Mielőtt a menyasszony szülőinek házáat elhagyta, levetette kő lényos ruháját és játékszerait áldozatul az isteneknek szentelte. A menyegző napján szigorú vallásos szertartások mellett, a papok segédkezésével felöltötte a menyasszonyi díszét, a fejére láng-vörös, négyszögletű kendőt tett és egész testét hosszú fátyolba burkolta. Egy pap az istenek áldását kérte a fiatal párra, akik kimért léptekkel, balról jobbra, megkerültek a virágokkal díszített oltárt, miközben a menyasszony buzgón kérte a védszentek oltalmát az új friggyhez. Miután a menyasszonyos házánál az ünnepi lakoma véget ért, a sötétség beálltával megindult a nézsmenet faklyavilágításnál a völgyégyes házhoz, ahol éntnyújtották a menyasszonynak a házasság jelvényeit: az orsót és a rokkát. Az ünnepi hangulatot flótázással és lakodalmi dalokkal emelték. A fiatal asszony azután megolajozta az ajtófélfákat és bekötözte őket gyapottal, annak jeléül, hogy most már a férje oltalma alá lépett.

— **Szerencsétlenség a nagykarolyi állomáson.** Tegnap délelőtt 10 órakor a Szatmárról Nagykárolyba érkező gyorstehervonat fékezőjét borzalmas szerencsétlenség érte. A vonatot a nagykarolyi állomáson még mozgásban volt, midőn Beke László fékező le akart szállani az egyik teherkocsiról. A szerencsétlen ember ballába a vonat egyik kereké alá került, mely azt bokénál teljesen levágta. A fékezőt súlyos sérüléseivel a nagykarolyi kórházba szállították.

— **A szegedi asztalos munkások sztrájkja.** Néhány nap óta izgalmas és tárgyalások folynak a szegedi asztalos munkaadók és munkások között. A munkások követeléseit: 10 százalékos béremelés, 9 órai munkaidő és a bizalmiférfiak utján való munkaközvetítés. E követeléssel szemben a munkaadók azt hangoztatják, hogy a múlt évben tetemes béremelést adtak, ezt az idén meg nem ismételtetik. A munkások követeléseik visszautasítására sztrájkjal fognak válaszolni.

Beszélgetés a sánta koldussal.

Nem érti? Mondtam már, hogy a legfrisebb katonai parancs akarataiból csak az nem katona ezután, aki mind a két lábára, mind a két kezére békén, mindkét fülén süket, mindkét szemé vak. Magának, barátom, aki itt az utca szögletén az adakozók krajcójait gyűjt a kalapjába s hangos áldást kecmerg azokra, a kik adtak és suttogó átkot küld azok után akik nem adtak, mondom, magának barátom meg van az egyik lába, csak az egyik karja csonka, csak az egyik fülére süket, csak az egyik szemére vak. Vivát! Ha ráun erre a mai mesterségére, ott van a másik. A szép, a dicső, amelyről így szól a nóta: «Csapj fel ücsém katonának!» Minő kér, hogy végzete az embernek csak egy száját adott. Lám, ha most magának barátom, kettő volna: Kuka lehetne az egyik s gyorsan felvihetné az örmesterségig. — A dadogás külön prémiumot jelent. Hátha még vízfeljűséggel áldotta volna meg a gondviselés: no, akkor gratulálnék igazán a szerencséjéhez. De hát a természet oly sok emberrel szemben mostoha. Teljes és tökéletes testi épiséggel rontja az egyiket s így elűti attól a kedvezéstől, a melyben egy jóra való, tanult ellenség a fogya tékos testűt észesíti. Ha teszem, én áll majd, mankójára támaszkodva, csonka karral, fellábbal, egy fülére süketen, egy szemére vakon ellenség előtt: lesz-e szíve annak az ellenségnek, hogy önnök szegezze a fegyverét. Lehet-e benne anny ikegytelenség, hogy kardjával lenyisszantsa azt, ami az ön testén még ép és arra való, hogy velük személnem keltessen.

Ilyen barbár ellenséget nem kaphatott volna maga az ó-korban sem. Tén a góthok között sem, akik pedig ellensége azt fogja magával szemben tenni, amit én szoktam mindennap Belenyul ő is a lajbizsebébe, kivesz egy krajcárt és így szól: Vitézül erőlködtél, hogy félzbon, mankódra támaszkodva állni tudj a harcmezőn. Megerőltetted a nyakcsigolyádat, hogy ép hallásu füledet igazítsd felém s félkezedből emyöt tettel a jó

szemedre, hogy engem láthass. Kocog ebkén jó barátom s mondó társaidnak az osztrák-magyar hadseregben, hogy könyezve köszöntöm őket.

Egy ügyvéd válópöre.

A pedáns nevelő.

I.

A válópörök tarka krónikájából is messzire kéri a legújabb zsúrtema.

A város egyik fiatal, déceg jogtudósa néhány esztendő előtt meg nősült. Az ügyvéd ur tekintélyes hozományt, csinos asszonykát kapott s két esztendőn keresztül mi sem zavarta a fiatalok turbékolását. Két gyermeke volt a házaspárnak, ami szintén hozzájárult a boldogsághoz.

II.

Multak a hónapok és elmúlt a nagy szerelem. De csak a férj részéről. Az asszony továbbra is hűséges vonalammal ragaszkodott az ügyvéd urhoz. Az ügyvéd ur ellenben más hölgyeket is kiűntetett kegyeivel. A mult nyáron egy közeli vilátskában nyaralt az ügyvéd ur családjával. Csak az asszony és a gyerekek. Ő maga legfeljebb egyszer egy héten látogatott el hozzájuk. Ekkor már kétségtelen volt, hogy a házastársak elhidegültek egymástól.

III.

Ez idén ismét a villába küldte nyaralni családját a gondos férj. A család időközben megszapordott. — Nem gyermekkel, hanem a két gyermek mellé szerződött nevelővel. A nevelő tiroli leány volt, szép is volt és éles ellentétben a családdal — buzgó katolikus volt. Az ügyvéd ur mintha megváltozott volna tavaly óta. Nap-nap után kikocsizott a nyaralóba s a feleségével szemben szokatlanul udvarias és előzékeny volt. Az asszony sokáig nem is sejtette, mi az oka a feltűnő változásnak. Néhány nappal ezelőtt végre megtalálta a helyzet kulcsát.

IV.

A helyzet kulcsa a szép, de bigott nevelőnőnél volt. Ugy találta meg az asszony, hogy a leány megkérdezte tőle:

— Nagyságos asszony, hányszor volt az ügyvéd ur júliusban idekint?

— Miért érdekli magát ez? — hűledezett az asszony.

— Csak azért kérdezem, mert holnap gyönni megyek és én pontosan szoktam az adatokat bediktálni...

V.

Egy reggel az ügyvéd ur zsíros pöröt kapott. Egy válópört, amelyben alperesként — ő maga szerepel. Tanuként pedig a pedáns nevelő, a ki számon tartja, — sőt száján tartja, — hogy hányszor járt ki az ügyvéd ur a nyaralóba.

A szerkesztőt feloldó Volt György.

Minden szó egyszeri beiktatása 5 fillér. Vastagabb betűvel 10 (tiz) fillér

APRÓ HIRDETÉSEK

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell beküldeni. — Postán beküldött hirdetésekre vonatkozólag a utalvány-szelvény száma kértik.

Apró hirdetés előre fizetendő. Vidékről apró hirdetés díja levéljegyekben is beküldhető

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Külföldi praxissal rendelkező, felső ipariskolát végzett fiatalember, ki a műszak minden ágában jártas, Debreczenben állást keres. Szíves megkereséseket «Műszaki» jelígen a kiadóhivatal továbbítja.

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEK gyári árbán kaphatók Horovitz Zsigmond papírárú üzletében, Piac—Csapó-utca sarkán.

Ipariskolát végzett építési rajzoló augusztus hó 1-re belépésre alkalmazást keres. Címe: Hamerschmidt Jenő Szombathely, Paragvár-u. 26.

Azonnali belépésre és állandó munkára keresek egy oly kefékötő munkásnőt, aki szépen szurkolni és behuzni tud. Jó fizetés és teljes ellátás, utiköltséggel együtt, biztosítva. Címem: Benedekfy Béla kefékötő mester, Zilah, Szilágy-megye.

Nyugdíjas ember pénzbeszedőül felvétetik cím a kiadóhivatalban.

CSINOSAN butorozott különbejárta utcai szoba villanyvilágítással kiadó Vörösmarty-u. 1.

KIADO Csapó-utca 93. számú ház egész udvarral, 33 méter utcai frontál bármely üzleti célra. 1200 korona évi bérért.

KIADO lakás a Piac utca 59. számú Steinfeld féle házban, az első emeleti utcai lakosztály, 1912 évi november 1-től kezdve kiadó. Értekezhetni a házmesternél.

EGY butorozott szoba Csapó-utca 19. sz. alatt kiadó esetleg 2 ur részére.

PIAC-U. 85. sz. alatt, a jelenlegi bodega helyiség azonnal kiadó. Értekezhetni Wiener Adolfnál Kossuth u. 27.

TISZTESSÉGES fiatal bejárónó egész napra könyvvel jelentkezhet Kigyó-utca 41. sz., délután 2—6 óra közt.

FODRÁSZSEGÉD állandó alkalmazásra azonnal beléphet. Eötvös utca 64.

BUTOROKAT konyhaberendezéseket raktáron tart Bálint József-asztalos (Csapó) Berek-utca.

Vizvezeték, Gyenes Antal, Csapó-u. 6. Telefon 15

csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben, jótállás mellett — Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítenek. Házak évi jókarban tartását csekély díjazásért elvállalom.

MOLL-FÉLE Seidlitz-Por.

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása a legmakacsabb GYOMOR- és ALTEST-BÁNTALMAK, gyomorhív, rögzött SZEKREKEDÉS, májbántalom, VÉRTELULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sós borszesz nevezetesen, mint a fájdalom-össillapító bedörzsöléshez készvény, csusz és a meg-hűlés egyéb következményei-nél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozását és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Ot darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjegyvel van ellátva. Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9 Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítenek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

Ludaser János

női, pipere csipke és rövidára üzlete (Városház épület)

Szalag, csipke, keztyű, ritikül, arcfátyon harisnya és

párisi ujdonságokban

CSÁSZÁRFÜRDŐ BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízü gyógyfűdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmű iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, ki-ön hőlgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlg- szénsavas- és villamc: vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredményre haszná-ának főleg csuzosbántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kura a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés intányos árak. — Gyógy- és zenedii nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

az Igazgatóság.

Hygienikus ujdonságok

és halhólyag óvszer-különlegességekben

II. Valódi francia és amerikai gyárt-: mány, eredeti csomagolásban:

Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos!

„Fatime“ I. és II. minőség, Ára tucatonként 6 és 8 K. „Semiramis“ I. és II. min. Ára tucatonként 10 és 12 K. Ezen új és modern technika szerint készült óvszer különlegességek, az összes eddigi gyártmányokat fel-lülmulják. Kaphatók kizárólag az alanti cégnél.

UJ! „AUTO VAGINAL SPRAY“ UJ! a legmodernebb és legkényelmesebb női óv-különlegesség. — Ára 15 korona. Szétküldés titoktartás mellett.

Kérjen ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékemet

RELETI J. orvos-sebészeti műszer-és gummi árak gyára Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

Alapítottatott 1878. Telefon 13-78.

15-16 éves fiu papir-üzletbe küldöncznek felvétetik.

SALVATOR

GUMMI SARKÁK VILÁG CZIKK

UTÓLÉRHETETLEN TARTÓSSÁGU!

Mindenütt kapható.

Vezérképviselő: Hermann Hirsch Wien, VII. 3

Thurzófüröd

A déli Szepességnek egy remeke, ősi fenyvesek közepette. Vasuti állomás Gölnicz-bánya, 572 m. Posta és távirat helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely Vizgyógyintézet, vizkurák, inhalációk, diétás kurák, szabad-, nap- és tófürdők, vil-lanyozás és massage.

Mindennemű idegbajok, légzési, emész-tési, vérkeringési, nyngesere és más egyéb bajok ellen.

Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárás.

Kitűnő konyha és olcsó ellátás. Elő- és utóidényben 30, július elejétől 6 heti tartózkodás után 30 százalék árengemmény.

Szobák egész idényre olcsó átalány-árban bérelhetők.

Állandó fürdőorvos: Dr. Vladár József Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság.